

Рецензія

д.мед.н, професора Шелеста Бориса Олексійовича,
в.о. завідувача кафедри внутрішніх та професійних хвороб
Харківського національного медичного університету,
на дисертаційну роботу Герасимчук Ульяни Сергіївни
*«Клініко-патогенетичне значення галаніну та адіпонутрину у хворих на
гіпертонічну хворобу в поєднанні з ожирінням»*,
поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії (PhD)
з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина»
(спеціалізація «Внутрішні хвороби»)

Актуальність обраної теми дослідження

Однією з найбільш значущих модифікуючих причин захворюваності та смертності залишається гіпертонічна хвороба. Дана патологія продовжує займати першість серед серцево-судинних захворювань та, незважаючи на встановлені стратегії зниження артеріального тиску, контроль даної хвороби залишається незадовільним. Це характерно навіть для країн з високим економічним рівнем, з добре розвиненими системами соціального забезпечення та охорони здоров'я. Відповідно до рекомендацій Європейського товариства кардіологів та Європейського товариства з артеріальної гіпертензії, Американської асоціації серця та Національної клінічної настанови, котрі базуються на даних доказової медицини, окреслюється необхідність особливих підходів до терапії даної категорії пацієнтів. Більш того, клінічний перебіг й прогноз значною мірою обумовлені наявністю коморбідних захворювань, що в свою чергу зумовлюють негативний вплив на розвиток серцево-судинних ускладнень.

За сучасних умов гіпертонічна хвороба характеризується коморбідністю з іншими захворюваннями, серед яких превалюють ожиріння, цукровий діабет, ішемічна хвороба серця, хронічне захворювання нирок, подагра, котрі насамперед

обумовлюють її клінічний перебіг й подальший прогноз, та збільшують негативний вплив на можливий розвиток ускладнень.

Великомасштабні епідеміологічні та проспективні дослідження пов'язують ожиріння з підвищеними та високими рівнями артеріального тиску. Дослідження показують, що надмірне збільшення ваги, особливо в поєднанні з вісцеральним ожирінням, може становити від 65 до 75% ризику виникнення гіпертонії.

Механізми, що лежать в основі гіпертонічної хвороби пов'язаної з ожирінням на сьогодні є недостатньо вивченими, вони складні та багатогранні й включають надмірну активацію ренін-ангіотензин-альдостеронової системи/симпатичної нервової системи, резистентність до інсуліну, надмірну стимуляцію адипокінів та зміни адипоцитів. Поміж іншим, відкриття нових адипокінів та вивчення їх біологічних ефектів за останні десять років розвивається дуже стрімкими темпами та надає змогу краще розуміти патогенетичні механізми зростання артеріального тиску.

Саме тому дисертаційна робота Герасимчук Уляни Сергіївни, котра присвячена вивченню клініко-патогенетичного значення адипокінів, а саме галаніну та адіпонутрину в хворих на гіпертонічну хворобу в коморбідності з ожирінням є безсумнівно актуальною та своєчасною.

Оцінка наукового рівня дисертаційної праці та наукових публікацій

Аналізуючи дану дисертаційну роботу можна стверджувати, що це добре сплановане та виконане на високому науковому рівні дослідження, дисертанткою здійснено інформаційно-патентний пошук, за обраною темою дослідження проаналізовані зарубіжні та українські літературні джерела, коректно сформульована мета дослідження та чітко окреслені завдання для її реалізації.

Основні результати дисертаційного дослідження відображено в 13 наукових працях: із них 4 статті у наукових фахових рецензованих виданнях України, у т.ч. 1 стаття у журналі, котре увійшло до міжнародної наукометричної бази Web of Science та 1 стаття у рецензованому закордонному

виданні, котре входить до міжнародної наукометричної бази Scopus, котрі є актуальними та сучасними публікаціями та відповідають вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою КМУ від 12.01.2022 № 44, та 8 тезах в матеріалах вітчизняних науково-практичних конференцій.

Наукова новизна представлених теоретичних та/або експериментальних результатів проведених здобувачем досліджень, повнота викладення матеріалів дисертації в опублікованих працях

Отримані дисертанткою результати дослідження розширюють чинні на сьогоднішній наукові дані про адипокіни, зокрема галанін і адіпонулін та їх клініко-патогенетичне значення саме при коморбідності гіпертонічної хвороби та ожирінні. Авторка у своїй роботі продемонструвала встановлені зв'язки між досліджуваними адипокінами та показниками вуглеводного й ліпідного обміну, кардіогемодинаміки, що дає можливість розглядати зазначені адипокіни у якості зв'язуючої ланки між гіпертонією, дисліпідемією, системним запаленням та ремоделюванням міокарда у хворих на дану коморбідну патологію. Також було показано, що призначення у пацієнтів з гіпертонічною хворобою та супутнім ожирінням у якості гіпотензивної терапії валсартану в комбінації з гідрохлортиазидом є більш доречним базуючись на нормалізації рівнів артеріального тиску та адипокінового обміну.

Результати дисертаційної роботи, наукові положення, висновки та практичні рекомендації повною мірою висвітлені в опублікованих наукових працях авторки.

Обґрунтованість наукових положень, висновків, рекомендацій, сформульованих у дисертації, достовірність отриманих результатів

Результати наукового дослідження сформовані дисертанткою внаслідок обстеження достатньої кількості одиниць спостереження – загалом було

обстежено 107 пацієнтів на гіпертонічну хворобу. Серед них 67 - з діагнозом гіпертонічна хвороба з супутнім ожирінням та 40 без ожиріння. Відповідно до мети та задач дослідження усі пацієнти були поділені на підгрупи залежно від коморбідної патології.

Усі використані в ході дослідження методи є сучасними та дозволили отримати належні дані для подальшого математично-статистичного аналізу.

Не викликає сумнівів належний науковий рівень представленої для рецензування дисертації, що підтверджується глибокими знаннями здобувачкою теорії досліджуваної проблеми та вільним володінням сучасними доказовими джерелами наукової інформації при обговоренні результатів власного дослідження.

Виконання поставленого наукового завдання, оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності

Наукові завдання, котрі були поставлені на початку дослідження були виконані на достатньо високому науково-методичному рівні повністю, з опануванням методології наукової діяльності і зазначенням ступеня самостійності виконання роботи: дисертантка поставила мету і завдання дослідження, обрала методи для їх втілення, здійснила інформаційно-патентний пошук, проаналізувала наукову літературу. Провела комплексне клінічне обстеження пацієнтів та групи контролю. Статистично опрацювала, проаналізувала, узагальнила і оформила отримані дані у вигляді дисертації та опублікувала результати.

Усі методи клінічного дослідження, які використовувались у дисертаційній роботі сучасні, достатньо інформативні та надали змогу отримати достовірні результати.

Вище зазначене засвідчує, що здобувачка Герасимчук Ульяна Сергіївна повною мірою опанувала сучасну методологію наукових досліджень та набула необхідних теоретичних знань, умінь, навичок, загальних і спеціальних (фахових) компетентностей самостійного дослідника, необхідних для доктора філософії й

визначених стандартом вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня за спеціальністю 222 – "Медицина".

Структура та об'єм дисертаційної роботи

Дисертація оформлена згідно з загальноприйнятим планом відповідно до Вимог щодо оформлення дисертації, які затверджені наказом МОН України № 40 від 12.01.2017 р. Дисертаційна робота викладена на 165 сторінках, містить анотації, вступ, огляд літератури, опис матеріалів і методів дослідження, розділ з описом власних результатів, їх аналіз та узагальнення, висновки, практичні рекомендації, список використаних джерел, у якому наводяться посилання на 165 літературних джерел та додаток. Робота ілюстрована 30 таблицями та 26 рисунками.

В анотації викладено основні результати дослідження, наукову новизну і практичне значення одержаних результатів.

У вступі чітко сформульовані мета і завдання дослідження, наведено новизну та практичну значимість, зазначено особистий внесок дисертантки у виконанні роботи, рівні апробації результатів, перелік публікацій за темою, обсяг та структура власне самої роботи.

В огляді літератури аналізуються сучасні уявлення щодо патогенетичних механізмів прогресування гіпертонічної хвороби у поєднанні з коморбідною патологією, наведено сучасні терапевтичні стратегії лікування даної когорти пацієнтів.

У розділі «Матеріали та методи дослідження» наведено клінічну характеристику обстежених хворих, описано методи обстеження хворих, використані лабораторні та інструментальні дослідження та методи статистичного аналізу. Методи відповідають сучасному науковому рівню, мають високий рівень доказовості, інформативні, відповідні меті та завданням дослідження.

Розділ «Результати власних досліджень» наведено у трьох підрозділах

роботи. По завершенні кожного з них міститься перелік наукових публікацій авторки.

У розділі, присвяченому аналізу та узагальненню отриманих результатів, авторка коротко виклала основні отримані результати, надала їх аналіз та коментарі. Проведено порівняння їх з відомими даними літератури з теми дисертаційної роботи.

Висновки і практичні рекомендації відповідні отриманим результатам дисертаційної роботи. Вони обґрунтовані, мають теоретичне та практичне значення. На підставі проведених досліджень розроблені практичні рекомендації, які можна використовувати у закладах охорони здоров'я, навчальному процесі кафедр медичного університету.

Теоретичне та практичне значення результатів дослідження

Отримані дані в ході проведеного авторкою дослідження мають важливе практичне значення оскільки розширюють наукове уявлення про клініко-патогенетичне значення адипоцитокінів галаніну та адіпонутрину та розкривають нові дані саме при коморбідному перебігу гіпертонічної хвороби та ожиріння. Дисертаційна робота є фрагментом наукового дослідження кафедри внутрішньої медицини № 2, клінічної імунології та алергології імені академіка Л.Т. Малої Харківського національного медичного університету «Прогнозування перебігу удосконалення діагностики та лікування ішемічної хвороби серця та артеріальної гіпертензії у хворих з метаболічними порушеннями» (№ держреєстрації 012U102025; 2020 – 2022 рр.).

Рекомендації щодо подальшого використання результатів дисертації в практичній роботі

Результати дисертаційного дослідження мають значне теоретичне та практичне значення, отже беззаперечно в подальшому можуть бути використані як у науковому та навчальному процесі для викладання на кафедрах

спеціалізації «Внутрішні хвороби» вищих навчальних медичних закладів, так і в практичній діяльності лікарів загальної практики сімейної медицини, лікарів кардіологічного та терапевтичного профілів.

Результати дослідження впроваджені в практичну діяльність кардіологічного відділення КНП «Івано-Франківський обласний клінічний кардіологічний центр» Івано-Франківської обласної ради, кардіологічного відділення КНП ЛОР «Львівська обласна клінічна лікарня».

Дані про відсутність порушень академічної доброчесності

Результатами перевірки дисертаційної роботи Герасимчук Уляни Сергіївни антиплагіатною системою «Unichesk» встановлено оригінальність тексту без ознак плагіату, самоплагіату, що в свою чергу може свідчити про ретельне дотримання дисертанткою правил академічної доброчесності. Усі ідеї та положення, викладені у дисертаційній роботі, належать авторці. Виходячи із вищевикладеного, дисертантка є ерудованою грамотною науковицею, яка в своїй науковій роботі дотримується основних принципів академічної доброчесності.

Зауваження до наукової роботи, запитання

Дисертаційна робота оформлена згідно з вимогами, затвердженими наказом Міністерства освіти та науки України № 40 від 12.01.17 року «Про затвердження вимог до оформлення дисертації». Принципових недоліків які стосуються структури, змісту, обсягу, оформлення науково-теоретичного та практичного значення дисертації Герасимчук Уляни Сергіївни немає, проте є окремі зауваження: у тексті дисертації є окремі друкарські помилки і стилістичні неточності, трапляється поодинокі дублювання матеріалу таблиць рисунками. Проте вищезазначені зауваження не відіграють суттєвої ролі та не змінюють загальну позитивну оцінку.

При рецензуванні роботи виникли запитання, відповіді на які бажано отримати під час наукової дискусії:

1. Чи були в ході дослідження Вами розглянуті поширені фактори ризику серцево-судинних захворювань, котрі мають вплив на прогноз та перебіг основного захворювання?

2. Чи були в ході дослідження випадки, що у пацієнтів на фоні стаціонарного лікування виникав гострий інфаркт міокарда або гостре порушення мозкового кровообігу?

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам Постанови Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 44 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії»

Узагальнюючи вище викладене, можна відзначити, що дисертаційна робота Герасимчук Уляни Сергіївни «Клініко-патогенетичне значення галаніну та адіпонутрину у хворих на гіпертонічну хворобу в поєднанні з ожирінням», котра представлена до захисту до разової ради на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина», є завершеною самостійно виконаною науковою працею, що містить достатньо обґрунтовані наукові результати, які сприятимуть продовженню вивченню адипокінів у клініці внутрішніх хвороб.

За своєю актуальністю, обсягом проведених досліджень, науково-методичним рівнем виконання, практичною цінністю дана праця відповідає наказу Міністерства освіти та науки України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертацій» від 12 січня 2017 року № 40 та положенню Постанови Кабінету

Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», а її авторка – Герасимчук Уляна Сергіївна заслуговує на присудження ступеня доктора філософії (PhD) з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина», спеціалізація «Внутрішні хвороби».

Рецензент:

в.о. завідувача кафедри внутрішніх

та професійних хвороб ХНМУ

д.мед.н., професор

Б.О. ШЕЛЕСТ

Б.О. ШЕЛЕСТ

Онлайн сервіс створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

ПРОТОКОЛ
створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 14:09:42 15.08.2023

Назва файлу з підписом: Рецензія Шелест Б.О..pdf.asice
Розмір файлу з підписом: 4.7 МБ

Перевірені файли:
Назва файлу без підпису: Рецензія Шелест Б.О..pdf
Розмір файлу без підпису: 5.8 МБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: ШЕЛЕСТ БОРИС ОЛЕКСІЙОВИЧ
П.І.Б.: ШЕЛЕСТ БОРИС ОЛЕКСІЙОВИЧ
Країна: Україна
РНОКПП: 3052417694
Організація (установа): ФІЗИЧНА ОСОБА
Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 14:09:40
15.08.2023
Сертифікат виданий: АЦСК АТ КБ «ПРИВАТБАНК»
Серійний номер: 248197DDFAB977E504000000F738C0002EAA2504
Алгоритм підпису: ДСТУ-4145
Тип підпису: Удосконалений
Тип контейнера: Підпис та дані в архіві (розширений) (ASiC-E)
Формат підпису: З повними даними для перевірки (XAdES-B-LT)
Сертифікат: Кваліфікований